

www.ketab.ir

آشنایی با حدیث / استادان دانشکده علوم حدیث - قم؛ دارالحدیث، ۱۳۹۰.

۲۸۰ ص .

ISBN : 978 - 964 - 493 - 609 - 8

کتابنامه: به صورت زیر نویس .

۱. حدیث - تاریخ . ۲. حدیث - مقاله ها و خطابه ها. الف. عنوان .

۲۹۷/۲

BP۱۰۶/۵/۱۵ ۱۳۹۰

فهرست نویسی پیش از انتشار، در کتاب خانه تخصصی حدیث / قم .

آشنایی با حدیث

استادان دانشکده علوم حدیث

www.ketab.ir

آشنایی با حدیث

استادان دانشکده علوم حدیث
تحقیق: دانشگاه قرآن و حدیث
ویراستار: سیدمحمد دلال موسوی
صفحه آرا: علی اکبری

ناشر: سازمان چاپ و نشر دارالحدیث

چاپ: دوم / ۱۳۹۴

چاپخانه: دارالحدیث

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

سازمان چاپ و نشر

دانشگاه قرآن حدیث

دفتر مرکزی: قم، میدان شهدا، خیابان معلم، پلاک ۱۲۵ تلفن: ۰۲۵ - ۳۷۷۴۰۵۲۳ / فاکس: ۰۲۵ - ۳۷۷۴۰۵۷۱ /
ص.ب ۴۴۶۸ / ۳۷۱۸۵
نمایشگاه دائمی علوم حدیث (قم، خیابان معلم) تلفن: ۰۲۵ - ۳۷۷۴۰۵۴۵ / فروشگاه شماره «۲» (قم، خیابان معلم،
مجتمع ناشران، طبقه همکف پلاک ۲۹) تلفن: ۰۲۵ - ۳۷۸۴۲۳۰۹ / ۰۲۵ - ۳۷۸۴۲۳۱۰
فروشگاه شماره «۳» (شهر ری، حرم حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام درب شرقی ۷) تلفن: ۰۲۱ - ۵۵۹۵۲۸۶۲

<http://darolhadith.ir>

darolhadith.20@gmail.com

ISBN: 978 - 964 - 493 - 609 - 8

* کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است *

فهرست تفصیلی

بخش اول: دانش حدیث

۱۵	مقدمه
۱۹	چیستی حدیث / عبد الهادی مسعودی
۲۱	اگر حدیث نبود / عبد الهادی مسعودی
۲۱	درآمد
۲۲	تفسیر قرآن
۲۵	حدیث و عقاید
۲۶	حدیث و فقه
۲۷	حدیث و اخلاق
۳۱	حدیث و دانش‌های بشری / عباس پسندیده
۳۲	دانش دینی، چگونه شکل می‌گیرد؟
۳۳	تعامل گزاره‌های دینی با دانش بشری
۳۶	روان‌درمانی
۳۷	آرزو و رضامندی
۳۸	مدیریت شهری
۴۱	سرگذشت حدیث / احمد غلامعلی
۴۱	درآمد
۴۲	ویژگی‌های تاریخی حدیث شیعه
۴۲	همسان بودن سخن معصومان <small>علیهم‌السلام</small>
۴۳	همراهی با معصومان <small>علیهم‌السلام</small>

- ۴۴ اهمیت میراث مکتوب
- ۴۵ پاسخ‌گویی به سؤالات نوین
- ۴۵ دوران‌های حدیثی شیعه
- ۴۵ روزگار پیامبر ﷺ
- ۴۶ تدوین احادیث پیامبر ﷺ
- ۴۹ روزگار فاطمه زهرا ﷺ
- ۴۹ روزگار امام علی ﷺ
- ۵۱ روزگار امام حسن و امام حسین ﷺ
- ۵۲ روزگار امام سجاد ﷺ
- ۵۳ روزگار امام باقر ﷺ
- ۵۵ روزگار امام صادق ﷺ
- ۵۷ اصول چهارصدگانه
- ۵۸ روزگار امام کاظم ﷺ
- ۵۹ روزگار امام رضا ﷺ
- ۶۱ روزگار امام جواد ﷺ
- ۶۲ روزگار امام هادی ﷺ
- ۶۳ نمونه‌ای از احادیث امام هادی ﷺ
- ۶۳ روزگار امام حسن عسکری ﷺ
- ۶۴ روزگار امام مهدی ﷺ
- ۶۴ روزگار غیبت
- ۶۴ قرن چهارم و پنجم
- ۶۵ گونه‌های نگارش حدیث در قرن چهارم و پنجم
- ۶۹ سده‌های ششم تا نهم هجری
- ۷۰ سده‌های دهم تا دوازدهم هجری
- ۷۳ سده‌های سیزدهم و چهاردهم
- ۷۴ روزگار معاصر

۷۷	منابع حدیث شیعه / هادی حجت
۷۷	درآمد
۷۸	جوامع حدیثی
۷۹	جوامع حدیثی متقدم
۷۹	جوامع حدیثی متأخر
۸۰	محمد بن یعقوب کلینی
۸۱	الکافی
۸۳	ویژگی‌های «الکافی»
۸۴	علامه مجلسی
۸۶	بحار الأنوار
۸۶	انگیزه تألیف
۸۷	منابع بحار الأنوار
۸۸	ویژگی‌های «بحار الأنوار»
۸۹	منابع دیگر
۸۹	تحف العقول
۹۰	ویژگی‌های «تحف العقول»
۹۱	میزان الحکمه
۹۲	ویژگی‌های «میزان الحکمه»
۹۳	نمونه‌ای از روایات «الکافی»
۹۷	فهم حدیث / احمد غلامعلی
۹۷	نیاز و ضرورت
۹۸	پیشینه فهم حدیث
۱۰۰	مراحل فهم حدیث
۱۰۰	۱. دست‌یابی به متن درست
۱۰۱	۲. واژه‌شناسی
۱۰۳	۳. شناخت ترکیبات

۱۰۳. ۴. شناسایی فضای بیان حدیث
۱۰۴. ۵. گردآوری احادیث هم‌خانواده
۱۰۶. ۶. دانش‌های بشری
۱۰۶. ۷. آسیب‌شناسی حدیث
۱۰۹. یاران حدیث / مهدی غلامعلی
۱۱۰. ۱. صَعَصَعَة بن صوحان، سخنور ولایت‌مدار
۱۱۳. ۲. ژرارة بن أعین، فقیه توانا
۱۱۴. زندگی علمی
۱۱۵. جایگاه زراره نزد امامان
۱۱۶. ۳. محمد بن ابی غمیر، راوی پارسا
۱۱۷. دینداری
۱۱۸. تحمل شکنجه
۱۱۹. زندگی علمی
۱۲۱. ۴. یونس بن عبد الرحمان، ولایت‌مدار ثابت‌قدم
۱۲۱. هویت
۱۲۳. منزلت یونس نزد امامان
۱۲۴. زندگی علمی
۱۲۷. ۵. شیخ صدوق، محدث سختکوش
۱۲۷. چگونگی ولادت
۱۲۸. زندگی علمی
۱۳۰. ۶. شیخ طوسی، پیشوای امامیه
۱۳۱. زندگی علمی
۱۳۲. رهبری شیعه
۱۳۲. آثار
۱۳۳. تأسیس حوزه علمیة نجف

۱۳۵	مرواریدهای ساختگی / عبد الهادی مسعودی
۱۳۵	درآمد
۱۳۶	تفاوت حدیث ساختگی و ضعیف
۱۳۷	شناسایی احادیث ساختگی
۱۳۸	معیارهای نقد حدیث
۱۳۸	بدیهیات عقلی و حسّی
۱۴۱	نکته
۱۴۱	باورهای دینی مستند
۱۴۲	رویارویی با احادیث ساختگی
۱۴۳	آسیب شناسی نقد حدیث
بخش دوم: معارف حدیث	
۱۴۹	فرهنگ نیایش / احمد غلامعلی
۱۴۹	ضرورت دعا
۱۵۱	آداب دعا
۱۵۳	پیش از دعا
۱۵۳	هنگام دعا
۱۵۴	پایان دعا
۱۵۵	موانع اجابت دعا
۱۵۷	گستره درخواست
۱۶۰	زیارت
۱۶۳	زیارت پیشوایان دین
۱۶۴	رهاورد زیارت
۱۶۴	آداب زیارت
۱۶۵	زیارت نامه
۱۶۷	جوان / احمد غلامعلی

- ۱۶۷ شادابی و نشاط
- ۱۶۹ آمادگی ذهنی
- ۱۷۰ شجاعت
- ۱۷۱ توانمندی
- ۱۷۳ راه کارهای شکوفایی
- ۱۷۳ الف) راه کارهای معرفتی
- ۱۷۳ ۱. تربیت و شناخت
- ۱۷۵ ۲. دین شناسی
- ۱۷۶ ۳. قرآن شناسی
- ۱۷۶ ۴. شناخت دوست و دشمن
- ۱۷۸ ب) راه کارهای رفتاری
- ۱۷۸ ۱. عبادت
- ۱۸۰ ۲. پرسشگری
- ۱۸۱ ۳. انتخاب دوست شایسته
- ۱۸۲ ۴. ورزش و تلاش
- ۱۸۵ روش علم آموزی / عباس پسندیده
- ۱۸۵ جایگاه علم در زندگی
- ۱۸۷ کدام دانش؟
- ۱۸۹ جهت دانش
- ۱۹۱ آداب علم آموزی
- ۱۹۲ انگیزه متعالی
- ۱۹۴ رعایت اولویت ها
- ۱۹۵ خالی ساختن ذهن برای دانش
- ۱۹۶ آموزش چهره به چهره
- ۱۹۶ خوب گوش سپردن
- ۱۹۷ نگارش

۱۹۸	پرسیدن
۱۹۹	آداب پرسیدن
۲۰۰	اندیشیدن
۲۰۱	استمرار
۲۰۱	شکیبایی
۲۰۲	فروتنی در برابر آموزگار
۲۰۳	نزدیک هم نشستن
۲۰۳	میان‌روی در خوراک
۲۰۴	سحر خیزی
۲۰۴	غنیمت شمردن خردسالی و جوانی
۲۰۷	سلامت، بهداشت و تغذیه / عبد الهادی مسعودی
۲۰۷	سلامت
۲۰۸	بهداشت
۲۰۹	تغذیه
۲۱۱	پیوستگی و همبستگی / عبد الهادی مسعودی
۲۱۲	با دوستان
۲۱۲	راهکار اول: برابری و برادری
۲۱۲	راهکار دوم: خوش ... بودن
۲۱۴	راهکار سوم: به یاد دیگران بودن
۲۱۵	راهکار چهارم: هوشیاری
۲۱۶	راهکار پنجم: صداقت و وفاداری
۲۱۷	راهکار ششم: رفق و مدارا
۲۱۸	راهکار هفتم: ادب
۲۱۸	راهکار هشتم: آراستگی
۲۱۹	با استادان
۲۲۰	با نامهربانان

۲۲۱	با نامحرمان
۲۲۵	دوستی / عبد الهادی مسعودی
۲۲۵	اهمیت دوستی
۲۲۶	عوامل دوستی
۲۲۷	موانع دوستی
۲۲۸	آزمودن و گزینش دوست
۲۲۹	آداب دوستی
۲۳۱	زهد و دنیاگریزی / قاسم شیرجعفری
۲۳۱	معنا شناسی «زهد»
۲۳۱	معنای لغوی
۲۳۱	معنای اصطلاحی
۲۳۲	آثار و فواید زهد
۲۳۹	خاستگاه زهد
۲۳۹	معرفت خدا
۲۴۰	دنیا شناسی
۲۴۱	شناخت آخرت
۲۴۳	آسیب شناسی زهد
۲۴۵	حقیقت زهد
۲۴۷	حدیث و ادب فارسی / رضا بابایی
۲۴۷	درآمد
۲۴۸	۱. تأثیر واژگان
۲۴۹	۲. درج
۲۴۹	۳. حل
۲۵۰	۴. ترجمه
۲۵۱	۵. برآیندسازی
۲۵۲	۶. تفسیر

- ۲۵۵ ۷. تلمیح
- ۲۵۶ ۸. تأثیر محتوایی
- ۲۵۹ احادیث داستانی / رضا بابایی
- ۲۵۹ ۱. هیزم جهنم
- ۲۶۰ ۲. اخلاق علمی
- ۲۶۱ ۳. شرم گناه
- ۲۶۱ ۴. امید
- ۲۶۲ ۵. خرافه‌سختی پیامبر ﷺ
- ۲۶۳ ۶. به جای عمل؟!
- ۲۶۳ ۷. کسی مانند همه
- ۲۶۴ ۸. بلا یا لطف؟
- ۲۶۴ ۹. یاران علی علیه السلام
- ۲۶۵ ۱۰. عبادت خدا و خدمت به خلق
- ۲۶۵ ۱۱. عبادت در بازار
- ۲۶۶ ۱۲. با مردم و برای مردم
- ۲۶۷ ۱۳. پیشواز از پیشوایان
- ۲۶۹ مثل‌های حدیثی / رضا بابایی
- ۲۷۰ تأثیر معنایی
- ۲۷۰ ۱. آدم که پیر شد، حرصش جوان می‌گردد
- ۲۷۱ ۲. آدم گرسنه، ایمان ندارد
- ۲۷۲ ۳. از قضا، سرکنگبین، صفرافزود
- ۲۷۳ ۴. استخوان در گلو و خار در چشم داشتن
- ۲۷۳ ۵. اوّل سلام، بعداً کلام!
- ۲۷۴ ۶. «ما خلق الله» اش، عیب دارد!
- ۲۷۴ ۷. با توکل، زانوی اشتر ببند
- ۲۷۴ ۸. یک روز عدالت، بهتر از هزار سال عبادت

- ۲۷۵ ۹. هر سخن، جایی و هر نکته، مکانی دارد.
- ۲۷۶ ۱۰. دوری و دوستی!
- ۲۷۶ تأثیر لفظی - معنایی
- ۲۷۶ ۱. إِرْحَم، تُرْحَم!
- ۲۷۷ ۲. أَنْظِرْ إِلَى مَا قَالَ وَلَا تَنْظُرْ إِلَى مَنْ قَالَ
- ۲۷۸ ۳. الْجَارُ، ثُمَّ الدَّارُ
- ۲۷۹ ۴. بِشَرْطِهَا وَشُرُوطِهَا
- ۲۷۹ ۵. الْحَسَنُ لَا يَسُودُ
- ۲۷۹ ۶. الْإِنْسَانُ عَيْدُ الْإِحْسَانِ

مقدمه

حدیث به عنوان روایتگر گفتار و رفتار والاترین و پاک‌ترین پیشوایان دینی، همواره در دل مسلمانان جای داشته و سرچشمه جوشان معرفت در اندیشه و باورهای اسلامی بوده است و این مجموعه نیز در پی تعمیق این باور و استوارسازی آن بر پایه آگاهی و خردورزی است.

آنچه خواهید خواند، حاصل سال‌ها تلاش فکری و تجربه عملی استادان دانشکده علوم حدیث است که دسترنج معنوی خود را بی دریغ و دلسوزانه به دامن جوانان و دانش‌دوستان مخاطب این کتاب می‌ریزند، بی آن که رنج پیمودن مقدمات طولانی را برای به دست آوردن این محصول گران‌بها، بر آنان تکلیف کنند.

همه مشتاقان به آگاهی از معارف والای حدیث و علاقه‌مندان به فراگیری دانش‌های پیرامونی آن، می‌توانند این کتاب را دریچه‌ای به مقصود خود ببینند و به فراخور نیاز و توان، از بخش‌های گوناگون آن، بهره جویند.

بخش نخست کتاب، به دانش‌های پیرامونی حدیث (مانند: تعریف‌ها، رابطه‌ها و تاریخ حدیث) پرداخته، خواننده را با منابع، روش فهم و یاوران حدیث، آشنا می‌سازد و نسبت به بازمانده برخی احادیث ساختگی هشدار و شیوه مقابله با آنها را ارائه می‌دهد.

بخش دوم، رویکردی معرفتی به موضوعاتی دارد که شناخت بهتر آنها (بویژه از چشم معصومان) می‌تواند به تعامل با: خدا، خود، دیگر انسان‌ها و جهان، کمک کند. این بخش، با «نیایش» آغاز می‌شود و در ادامه به «جوان»، «علم آموزی» و «سلامت

و بهداشت» می‌پردازد و سپس برخی مسائل مطرح در روابط انسانی را در دو مقاله «پیوستگی و همبستگی» و «دوستی» پی می‌گیرد. مقاله «زهد و دنیاگری» نیز برای نیل به یک برداشت درست از مقوله زهد و تنظیم رابطه انسان و دنیا نوشته شده است.

در پایان، سه عنوان «حدیث و ادب پارسی»، «احادیث داستانی» و «مثل‌های حدیثی»، ارتباط عمیق و پیوند ژرف و دیرین ادبیات ما ایرانیان را با سخنان آن جان‌های پاک بشری، نشان می‌دهند و جریان همه سویه این معرفت زلال را در همه تار و پود فرهنگ ایرانی به تصویر می‌کشند.

امید که این مجموعه خرد، دستگیر خوانندگان گرامی و دانشور کتاب برای رسیدن به قلّه‌های کمال و رشته نگاه‌دارنده ما در گذر از صراط باشد.

سپاس‌گزاری از همه نویسندگان دانشور و فرزانه کتاب - که بی همکاری صمیمانه آنان این مجموعه فراهم نمی‌آمد -، بویژه جناب حجة الاسلام مهدی غلامعلی - که افزون بر تألیف یک مقاله، رنج گردآوری و پیگیری کار را به جان خرید - و نیز آقایان: محمد دلال موسوی و محمدباقر نجفی - که در ویرایش و آماده‌سازی کتاب، نقش اصلی را داشته‌اند - و دیگر عزیزان دست اندرکار، وظیفه‌ای اخلاقی است. خدای بزرگ منان، همه آنان را در خدمت به نشر معارف اهل بیت عصمت و طهارت، توفیق دهد!

معاونت پژوهشی دانشکده علوم حدیث